

SÈRIE 3

CRITERIS GENERALS

Pregunta 1

S'ha de desenvolupar una de les dues qüestions proposades.

La pregunta val 5 punts que es distribueixen de la següent manera:

3 per als continguts, i

2 per a la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs.

Avaluació dels continguts (3 punts):

No es tracta que l'examinand resolgui la qüestió amb respostes disperses sinó que elabori la seva resposta com un tema. Val a dir que si desenvolupa correctament i de manera coherent algun altre aspecte no indicat expressament en l'enunciat o el text proposat en una de les qüestions, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, sense sobrepassar mai la puntuació de 3 punts.

Avaluació de la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs (2 punts):

Es valorarà la claredat de l'escriptura, la pertinença de les idees i la capacitat d'establir relacions entre les diferents qüestions proposades.

Pregunta 2

S'ha de desenvolupar un dels dos comentaris proposats.

El comentari de text es podrà puntuar amb 5 punts, distribuïts de la següent manera:

3 per als continguts, i

2 per als aspectes metodològics del comentari.

Avaluació dels continguts (3 punts):

El comentari de l'examinand no cal que se centri exclusivament en els aspectes assenyalats en l'enunciat, però els ha de tenir en compte; per tant, cada un d'aquests aspectes que no es resolgui en el redactat no sumarà la puntuació que li correspon. Val a dir que si desenvolupa correctament i de manera coherent algun altre aspecte del text proposat, no indicat expressament en l'enunciat, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, sense sobrepassar mai la puntuació de 3 punts.

Aspectes metodològics del comentari (2 punts):

Es tracta d'avaluar la capacitat d'argumentació, l'ordenació de les idees, la coherència del discurs, la capacitat expressiva que demostrï l'examinand i, en general, els aspectes propis de la redacció. Un dels dos punts s'assigna al que és pròpiament metodologia de comentari (capacitat d'anàlisi del text, saber-ne extreure les idees de forma argumentada, establir vincles amb altres elements de l'obra i demostrar els coneixements dels aspectes retòrics de l'obra: mètrica, figures estilístiques, gèneres, etc.). No s'ha de valorar negativament una estructuració excessivament escolar (context, tema, estructura...). El que cal valorar negativament és que l'examinand prescindi de comentar el text i el prengui com a pretext per a una acumulació d'idees sense cap lligam amb el fragment proposat.

L'altre punt s'assigna als aspectes de redacció del comentari: fluïdesa, adequació del vocabulari, claredat en la redacció i puntuació.

No cal una nota específica per a cada un d'aquests dos aspectes. Les indicacions anteriors no són més que una pauta, que el corrector sabrà utilitzar per a establir la puntuació entre 0 i 2 punts.

Reducció per errors de llengua

- La reducció de nota ha de respondre a una valoració global dels errors comesos.
- Es restarà un punt de l'examen si hi ha errors greus d'ortografia, frases agramaticals, barbarismes flagrants, greus problemes de puntuació...
- Es restarà mig punt si conté menys errors greus (fins a quatre o cinc) o si els que hi ha no es consideren tan greus (dièresis, determinats usos dels relatius i dels pronoms febles, construccions dubtoses...). La suma de pocs errors greus i d'alguns errors lleus es penalitzarà amb un punt.
- Si els errors fossin molt greus o quantiosos, o impliquessin dificultats greus de comprensió, la reducció de la nota global podria arribar als dos punts.
- No es restarà de la puntuació si s'adverteixen errors atribuïbles a lapsus o per la presència de pocs errors lleus.
- Quan s'apliqui una reducció de la nota per alguns dels motius indicats, s'assenyalarà en l'espai destinat a tal efecte.

*Atesa la transitorietat establerta per l'IEC quant a la publicació de la nova **Gramàtica de la llengua catalana** i la nova **Ortografia catalana**, cal admetre com a bones tant les solucions derivades de la normativa anterior com les derivades de la normativa actual:*
<http://www.iec.cat/activitats/documents/ortografia.pdf>

CRITERIS ESPECÍFICS

OPCIÓ A

[*L'irradiador del port i les gavines*, de Joan Salvat-Papasseit]

1. a. Els tres punts corresponents a l'avaluació del contingut es poden assignar si l'examinand explica que es tracta d'un recull poètic, de naturalesa poc unitària, que compagina elements i temàtiques pròpies de la tradició literària (l'amor, escenes urbanes, apunts de la vida íntima) amb elements de l'avantguarda, que sobretot es plasma amb la presència del maquinisme quant a la temàtica i l'ús de poesia visual, els cal·ligrames. Aquesta dualitat es recull ja en el títol del llibre: l'irradiador evoca l'atracció pel maquinisme, la modernitat, mentre que les gavines són un lloc comú de la imatgeria pròpia de la poesia sobre el mar, de naturalesa lírica. Es valorarà que s'expliquin elements de tipus més formal, com què és un cal·ligrama (aquella poesia en què la tipografia i la disposició d'elements gràfics traslladen la temàtica del poema a una forma plàstica) i la simplicitat del llenguatge.

[*El cafè de la Marina*, de Josep M. de Sagarra]

1. b. Els tres punts corresponents a l'avaluació del contingut es poden assignar si l'examinand explica que la institució del matrimoni apareix en el nucli del conflicte, sobretot perquè per a l'amo del cafè de la Marina, en Libori, és una necessitat urgent casar no només la filla petita, la Rosa, sinó sobretot la filla gran, la Caterina, a qui va forçar a avortar i que tem que quedi soltera perquè tothom coneix el seu passat moralment qüestionable. En l'obra es produeixen diferents tensions a l'entorn del matrimoni. Entre Libori i Caterina, perquè el pare l'obliga a casar-se amb *monsieur* Bernat, tot i que a ella li fa fàstic el pretendent; tanmateix, el descobriment del passat de Caterina fa que Bernat defaci els tractes de casament que havia fet amb el pare. Per al pare es tracta d'una prioritat sobretot de tipus material. D'altra banda, el casament entre la Rosa i el Rafel tampoc no està idealitzat: Caterina no veu pas que la seva germana hagi fet una especial sort amb el Rafel. I finalment, el casament que es projecta entre Claudi i Caterina no obeeix tant a una relació sentimental forta i consolidada, sinó que per a tots dos és també una solució dels seus problemes vitals, d'encaix en la societat del petit poble de pescadors. En general, el matrimoni és concebut pel col·lectiu com l'única via que tenen les dones per obtenir una consideració social i la subsistència econòmica.

[*La casa de Bernarda Alba*, de Federico García Lorca]

2. a. Els tres punts corresponents a l'avaluació del contingut es poden assignar si l'examinand tracta, per separat o conjuntament, els aspectes orientats en l'enunciat; és a dir:
 - Si explica que el diàleg correspon al final de l'obra, quan Bernarda imposa de nou un dol rigorós a manera de càstig familiar («¡Nos hundiremos todas en un mar de luto!») per redimir el doble pecat d'Adela, ser amant de Pepe i suïcidar-se. L'obra, per tant, es clou de manera circular, retornant a la imposició del dol, com el que havia imposat a propòsit de la mort del seu marit a l'inici de l'obra, que havia de durar vuit anys. (1 punt)

- Si analitza les paraules i exclamacions de Bernarda, que destil·len odi i amenaça. En elles es plasma la tirania i moral conservadora de la mare, que Lorca critica de la societat espanyola de l'època. En el diàleg es mostra com ella governa la família, amb autoritat, reproduint la secular opressió de la dona, perpetuant la jerarquia de classe i família, tot abusant dels dictats d'obediència filial. En l'exigència de fer públic que Adela ha mort verge es mostra com, per damunt de tot, i amb gran hipocresia social, vol salvaguardar les aparences de "puresa" moral de la filla. (1 punt)
- Si explica que en el passatge es mostra l'extrema duresa de caràcter de Bernarda, insensible als sentiments i desitjos de les filles, a les que imposa el silenci i la clausura més estrictes, i la negació del plor, l'expressió del dolor. També apareix l'enveja i la gelosia de la germana d'Adela, la conca Martirio, un personatge ressentit i amargat. (1 punt)

Si l'alumne/a complementa la resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és tanmateix pertinent, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts assignats al contingut.

[Retahílas, de Carmen Martín Gaité]

2. b. Els tres punts corresponents a l'avaluació del contingut es poden assignar si l'examinand tracta, per separat o conjuntament, els aspectes orientats en l'enunciat; és a dir:
- Si descriu i fa una paràfrasi adequada de l'escena, que se situa cap al final de la novel·la, en què Germán fa una recapitulació de tota una colla d'episodis del passat que o bé li ha explicat la seva tieta Eulalia, o bé els ha explicat ell mateix (les cartes d'amor que van cremar ell i la seva parella en una foguera de Sant Joan). Es valorarà si l'examinand sap identificar alguns dels personatges esmentats: la mare de Germán, cunyada d'Eulalia, amb qui va tenir molta complicitat; Basilio i Gaspar, els maquis que havia conegut Eulalia de petita al monte Tangareño; Andrés, el seu exmarit, la imatge del qual correspon al viatge que van fer a l'Índia; Adriana, el personatge de la novel·la italiana que tant la fascinava quan era petita; i finalment Juana, la germanastra que ha exercit de criada tota la vida, i que vetlla l'àvia d'Eulalia i del seu pare (la seva besàvia). La clau de la metàfora rau en el fet que les explicacions d'escenes de la vida d'Eulalia, "la ben parlada", són tan precises i vivents que semblen una escenografia teatral, amb la qual cosa Germán pot imaginar-les perfectament, "veure-les". (2 punts)
 - Si analitza satisfactòriament alguns aspectes formals: que és en primera persona, que usa una llengua senzilla i directa, que reproduïx en el llenguatge els usos i el to d'una conversa oral, en què predomina clarament la juxtaposició, i que amb l'ús d'una interpel·lació directa ("¿Cómo no me lo voy a creer si lo veo?") hi imprimeix vivacitat. Aquesta aparença d'oralitat i desordre ve reforçada per frases i paràgrafs llargs, com el del fragment. (1 punt)

Si l'alumne/a complementa la resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és tanmateix pertinent, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts assignats al contingut.

OPCIÓ B

[*La colmena*, de Camilo José Cela]

1.a. Els tres punts corresponents a l'avaluació del contingut es poden assignar si l'examinand:

- Explica, per exemple, el protagonisme del Madrid de postguerra, la fam, el fred, el sexe, la importància de les aparences, la soledat, el tedi, la misèria moral, i la insalubritat, i tot plegat ho relaciona amb el realisme testimonial i crític de Cela. (1,5 punt)
- Convé que faci alguna referència a la temàtica vinculada a diferents personatges, com ara la indolència del jove escriptor Martín Marco; la misèria moral de la mestressa del bar La Delícia, doña Rosa; el mercadeig del sexe en doña Jesusa, mestressa del bordell, etc. Es valorarà especialment si l'alumne és capaç de formular una interpretació raonada i coherent de les característiques que descriu, i d'il·lustrar-la amb exemples. (1,5 punt)

[*Campos de Castilla*, d'Antonio Machado]

1. b. Els tres punts corresponents a l'avaluació del contingut es poden assignar si l'examinand explica que el llibre, l'obra més important de Machado, expressa la identificació del jo poètic amb el paisatge de Soria, ciutat castellana on va viure durant uns anys. En la descripció de la ciutat i, sobretot, del paisatge dels entorns, es plasma tota la interioritat lírica del poeta, l'admiració pel treball de cultiu, el sentiment de pèrdua de la seva dona, etc. També hi apareix la preocupació filosòfica sobre el futur d'Espanya, que s'aborda en els elogis que dedica a diferents figures intel·lectuals i literàries, com Francisco Giner de los Ríos, José Ortega y Gasset i Miguel de Unamuno.

[*Cròniques de la veritat oculta*, de Pere Calders]

1. a. Els tres punts corresponents a l'avaluació del contingut es poden assignar si l'examinand tracta, per separat o conjuntament, els aspectes orientats en l'enunciat; és a dir:

- Si explica que el fragment del conte «Una curiositat americana», que pertany a la segona part del llibre («Ver, però inexplicable»), correspon al moment en el qual el protagonista del conte resol el conflicte que ell mateix havia creat unes setmanes abans quan, accidentalment, va disparar la pistola i va matar un colombià que l'havia anat a visitar a casa seva. En el conte es narra com va deixar el cadàver penjat a l'armari i va marxar unes setmanes de vacances; en tornar troba que el cos s'ha assecat i pensa que ja no li cal desfer-se del cadàver; decideix vestir-lo com si fos una «curiositat americana» i l'exhibeix a casa seva, penjat d'un clau al rebedor, com a peça antropològica. (1,5 punts)

- Si explica que la veu narrativa és la del protagonista del conte, un ciutadà corrent, que capgira els codis del gènere negre: l'assassinat s'explica sense obeir a les convencions de la narrativa criminal, sense que el perpetrador tingui sentiment de culpa ni cap sensibilitat ètica envers la víctima, i sense clímax de tensió narrativa. Aquest conte destil·la ironia i humor quant al gènere literari de la narrativa criminal i, sobretot, constitueix una crítica a les pràctiques museístiques d'exhibir curiositats antropològiques amb figures humanes dissecades de cultures que no són les pròpies. (1,5 punts)

Si l'alumne/a complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és tanmateix pertinent, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts assignats al contingut.

[La plaça del Diamant, de Mercè Rodoreda]

2. b. Els tres punts corresponents al contingut es poden assignar si l'alumne tracta, per separat o conjuntament, els aspectes especificats en les preguntes, és a dir:

- Si situa el fragment de text quan Quimet està en plena febre d'expansió del negoci familiar de la cria de coloms, que poc a poc van colonitzant el pis on viuen. La imposició de la cria de coloms per part de Quimet va minant la relació matrimonial (ella, que és qui ha de cuidar-se de netejar tota la brutícia, els acaba odiant). A partir de la mirada de Natàlia, es mostra fins a quin punt Quimet és un home indolent que fa projectes quimèrics, un vanitós que busca el reconeixement social mentre desatén les obligacions familiars, un egoista de caràcter dominant que no mostra cap empatia envers la dona, que és l'escarràs de casa. (2 punts)
- Si analitza satisfactòriament alguns aspectes formals: que la veu narrativa és en primera persona, que parla en passat, que transfereix a la sintaxi (on predominen les frases curtes, la juxtaposició) l'estat anímic del personatge, de tristesa, frustració, preocupació i desencís envers el marit. (1 punt)

Si l'alumne/a complementa la resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és tanmateix pertinent, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts assignats al contingut.